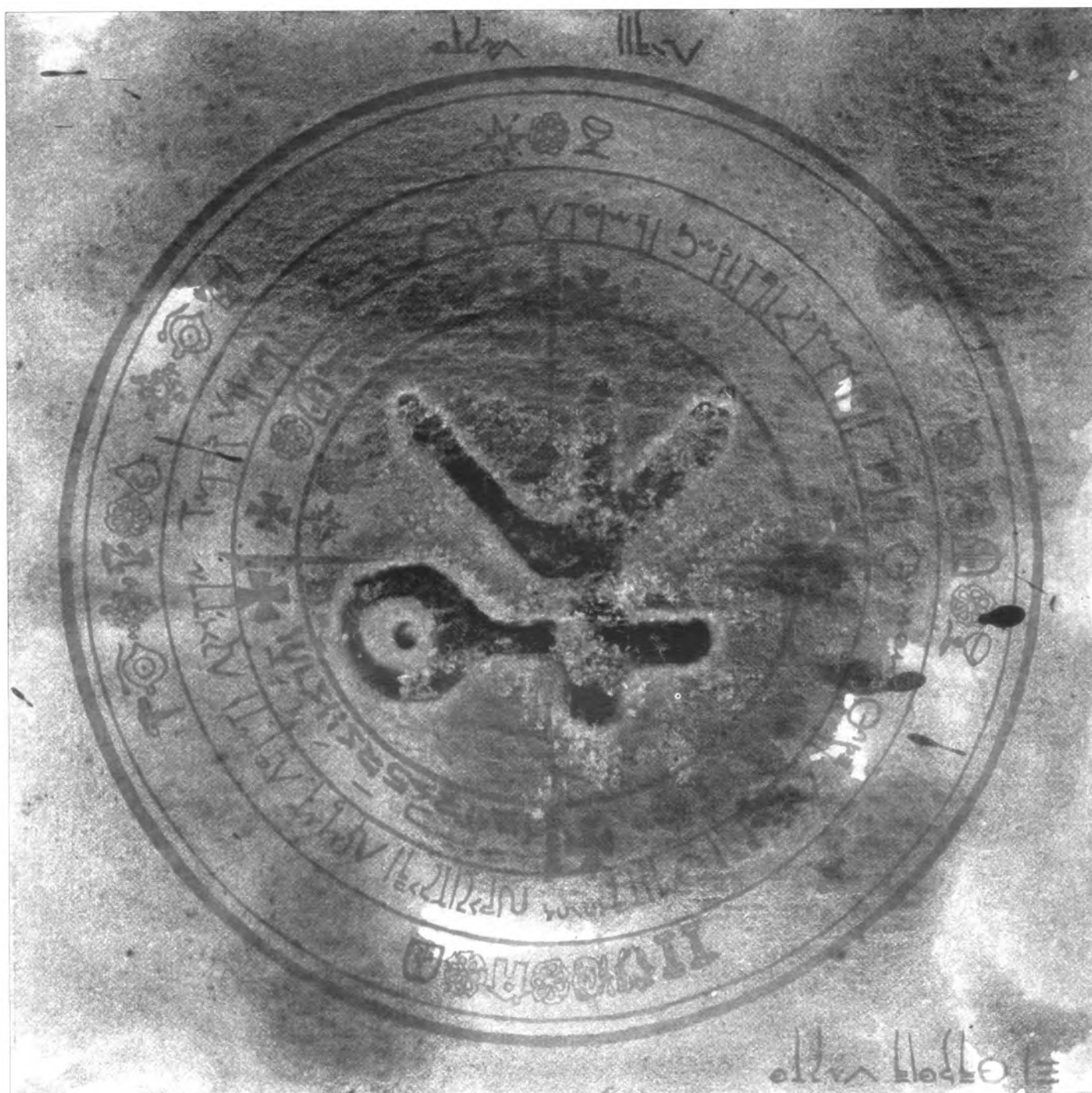

FLOR DE CARD

SANT LORENÇ DES CARDASSAR

DESEMBRE DE 1995 * N° 222

Els esdeveniments de l'any

Si visquéssim aïllats del món possiblement no ens en teméssim, perquè els dies se succeeixen de manera natural, i el 31 de desembre és molt conseqüent al 14 de febrer, posem pel cas, però com que no hi vivim, sembla que quan s'esdevé el moment de tancar un any cal repassar la llista del què han estat els darrers dotze mesos, i fer-nos-ne una altra amb les coses que ens agradaria que succeïssin en endavant, si més no en el que respecta a nosaltres mateixos.

I a Sant Llorenç n'han passades mitja dotzena que afecten, unes més que les altres, la convivència dels veïns. Vegem-les:

Pel març es va inaugurar el Punt verd, una loable iniciativa del CIM i l'Ajuntament que poc a poc va ajudant a conscienciar la gent de la necessitat del reciclatge. Només un petit emperò: caldria que algunes empreses se cercassin un mitjà propi per desfer-se de les deixalles, perquè moltes vegades la placeta està més plena de papers que els propis cotenidors.

Per l'abril s'inauguraren les aigües netes, una altra bona notícia per Sant Llorenç, encara que la pròpia inauguració tingués un caràcter electoralista. I un altre emperò: a hores d'ara encara no s'ha redactat un reglament que indigni els drets i les obligacions de l'Ajuntament, el concessionari i els usuaris.

Pel maig tinguérem dues notícies importants: la piscina municipal i les eleccions. La primera ha tingut un gran èxit de públic, sobretot infantil, i les segones marcaren uns resultats insòlits en el poble: la clara victòria dels carrioners a tot el municipi i la del PSM a Sant Llorenç.

Pel juny elegiren el batle, una elecció que va estar precedida per un gran rebombori per la manca de delicadesa amb què fou duita a termini. Ens va portar dos fets significatius de diferent signe: el positiu, que per primera vegada un carrioner era el batle; el negatiu, que els tres partits més votats del poble de Sant Llorenç estan a l'oposició.

Per l'octubre es va augmentar el preu de la contribució urbana en un 33%, al temps que un diari va publicar que Sant Llorenç té els valors cadastrals mitjos més alts de Mallorca; dos fets que, lògicament, no varen caure gens bé entre els llorencins.

Què ens depararà, l'any que ve, a la comunitat llorencina? No ho sabem, però seria bo que no ho deixéssim tot en mans dels polítics o de l'atzar, que si podem col.laborar un poc en la creació del nostre futur, segur que, almanco, el considerarem més nostre. Molts d'anys.

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca).

Adreça: carrer de Sant Llorenç, 36.

Telèfon: 569119

Publicitat: Maria Galmés * Telèfon: 569509

Desembre de 1995.

Número 222.

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: *Associació Cultural Flor de Card*

CIF: G07606185

Imprimeix: *Gràfiques Muntaner* (Manacor)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell Redacció: Felip Forteza

Guillem Quina

Joan Santandreu

Guillem Soler

COL.LABOREN

	Portada
Joan Ramis	Pintura
Josep Cortès	La Sala, mig any després 3
	Pla d'Obres i Serveis 6
	Tal dia com avui 16
	Això era i no és 24
Diversos	Batec 4
Guillem Pont	Els quatre clotets 7
Nicolau/Simonet	Demografia 8
J. i M. Pascual	Mn. Jordi Pascual 9
Ramon Rosselló	Història 10
Miquel Rosselló	Caragola 11
Tomàs Marco	Anton Webern 12
A.C.A.	Webern 12
Jaume Galmés	Luana Dogwiler 13
	Aula de poesia 14
Cristòfol Soler	Missatge de Nadal 15
PSM	Del deute municipal 16
Ignasi Umbert	Crup de cambra 17
	Mallorca, un paradís... 17
	Secretaria
Maria Bel Pont	Biblioteca 18
Joan Carles Gomis	Mirífic alfabet 19
Cortès/Galmés	Índex del 95 20
Maria Galmés	Si lleu... 22
	Comptabilitat
Xesc Umbert	El temps 23
Isabel Nicolau	Distribució

La Sala, mig any després

Josep Cortès

En aquestes darreries d'any, ens trobam que han passat poc més mancos sis mesos d'ençà de la presa de possessió del nou equip de govern, i potser no és un mal moment per *girar l'ullada cap enrera*, com diu la cançó, i veure, encara que sigui de manera superficial, com ha anat la seva gestió al front de l'Ajuntament.

Som conscient -i els lectors també- que la meua opinió no serà imparcial, tota vegada que el meu nom estava inclòs a la llista d'un partit que avui es troba a l'oposició i, per tant, demostra clarament les meves preferències polítiques; però aquest fet, lluny d'esser un impediment potser sigui pres com un avantatge, ja que tots sabran ben bé de quin peu em calç i amb quines pinces han d'agafar les meves opinions; en conec d'altres que presumeixen d'imparcials damunt la premsa o pel cafè i és evident que, bé per interessos polítics o bé econòmics, estan més que lligats amb algun partit o ideologia polítics.

Abans de res, emperò, ja com a primera valoració personal -i no de les menys importants-, m'agradaria fer una altra puntualització: pens que no és gaire adequat parlar de tot l'equip de govern quan tractam de la tasca del

grup que dirigeix l'Ajuntament, ja que hi ha una diferència abismal entre el pes específic del batle i el de la resta de regidors que el conformen. Ell és, segons la meua opinió, qui decideix no només les línies globals d'actuació del grup, sinó també qui resol les qüestions que sorgeixen dia a dia; la resta són més aviat acòlits que li segueixen el joc, els quals, salvant alguna excepció, només són a l'equip de govern per la substanciosa paga que reben a finals de cada mes.

Dit això, i de manera global, som del parer que el nou *equip de govern* ha imposat una nova manera de fer les coses, més popular, més llesta, amb més mà esquerra que l'anterior, però que en el fons segueix les mateixes línies mestres. És ver que les festes sortiren bé, i que el batle és més simpàtic, i que els calendaris dels cursos d'adults fan una plantada, i, si m'apaura, que els problemes puntuals es resolen amb més rapidesa que abans, el que, tot plegat, suposa una millora evident de la imatge que tenien els nostres capdavanters. Però també ho és, no ho oblidem, que hem augmentat el deute en més de 40 milions, que els regidors cobren uns sous escandalosos en comparació amb altres ajuntaments veïnats, que primer es fan les coses i després les aprova el plenari -camí del diposit d'aigua, tuberies de clavegueram dins un solar, pressupost de festes...-, i que, en definitiva, es governa a cop de talonari contra un compte

obert a nom dels llorencins. Avui no basta una fotocòpia per anunciar un acte més o menys intrascendent, cal comanar uns prospectes a tot color; per organitzar fins i tot les festes es contracten els serveis d'una empresa, quan sempre s'havia fet entre tots. Per tant, han canviat les formes, però el fons segueix essent el mateix.

I dic que és una manera més llesta de governar perquè, dissortadament, molta gent es fixa més en les formes que en el fons, i li és igual si l'Ajuntament gasta més del que caldria... sempre que no li toquin la pròpia butxaca, i a vegades encara que l'hi toquin. Així, una part considerable dels llorencins valora més un polític que li fa cas quan el topa pel carrer que un altre més seriós que vetla pels interessos del poble, i no és que jo estigui en contra de la simpatia, ans al contrari; està content si el conviden a menjar llonganissa, arròs brut o peix, i no li lleva la son si s'ha de concertar un nou préstec per pagar els sous dels regidors; està agraït -lo qual és lògic- si li solucionen un problema personal, però resta ben descansat si els de la comunitat romanen damunt la taula indefinidament. I és en aquest aspecte on es recolza majoritàriament l'actuació de l'equip de govern, duent una política populista que distreu l'atenció dels veïnats, i que respon a la famosa sentència de la pel·lícula *El Gatopardo*: "Cal canviar algunes coses perquè tot segueixi igual".

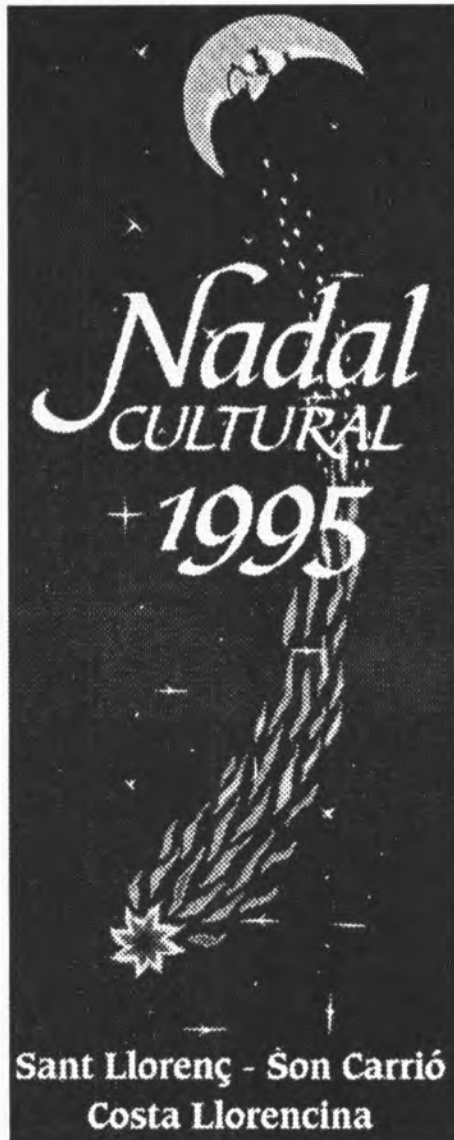
El Consell de Redacció de Flor de Card

aprofita l'avinentesa per desitjar-vos que hàgiu passat unes bones festes i que tingueu un feliç any nou, però tampoc no faria res si, en la mateixa, acabassin d'arreglar els carrers, canviassin la il·luminació pública, ens fessin una casa de cultura, plogués un poc més que l'any passat ens tocàs la loteria.

Molts d'anys!

Nadal Cultural

Enguany, amb un programa conjunt entre els dos nuclis de Sant Llorenç i Son Carrió, hi ha tot un programa carregat d'activitats que tots podem gaudir aquest Nadal.

Però aquest mes no us podem informar de les activitats, ja que just acaben de començar.

També hi ha una sèrie d'exposicions que podrem visitar, de les quals el mes que ve us n'anirem donant la informació.

Sa Verga

Dos joves llorencins s'han omplert de coratge i han tornat obrir el pub *Sa*

Verga. De moment té molta gent, i esperem que així segueixi. Així que si vols passar un Bon Nadal i una nit de Cap d'Any, no importa sortir del poble, ja que entre el *Glopet* i *Sa Verga* hi haurà un bon ambient festiu.

Nova decoració nadalenca

Aquest any que el poble està en superàvit... de quebres, s'ha fet una nova decoració nadalenca, una idea que estaria molt bé per un any que no s'haguessin de fer préstecs per pagar els regidors i altres deutes. Una idea nostra és que en lloc de fer tres arbres, un a la Sala, a ca Ses Monges i a ca s'Escaleta, en podrien haver fet un al mig de la plaça de l'església, i així tapar el clot de la "nova" plaça, i almanco la decoració nadalenca fora més abundant.

Malgrat això veim que l'Ajuntament té un esperit nadalenc.

Matances al centre de la Tercera Edat

Un altre any el centre de la Tercera Edat va voler conservar una festa tan nostra com són les matances. A les nostres orelles ha arribat que per fer les pilotes de l'aguiat compraren vint-i-cinc kg de carn, o sigui, que a dinar degueren ésser una Gentada Grossa.

Que els hagi sortit la llonganissa ben bona i que per sant Antoni la puguin disfrutat amb salut.

Egan Suguia

El grup llorençf de rock es va tornar reunir per fer un concert a l'*Aiguarràs*, ja que les que estudien a Barcelona han vingut a passar el Nadal al poble. El grup va animar les festes Nadalenques dels joves que sortiren pel Port el 23 a vespre. Tot va anar molt bé, encara que la policia els va fer callar perquè els decibels passaven

dels que la normativa permet. Es veu que la policia manacorina no té esperit nadalenc.

Presentació del vídeo "Mallorca, un paraíso bajo el sol"

Dijous dia 21, davant una vintena de persones, en Mateu Galmés presentà el seu darrer vídeo a la Rectoria. "*Mallorca, un paraíso bajo el sol*", és un recorregut per l'illa, el seu folclor, costums, tradicions, etc., explicat per Ruperto Ars.

En un principi ha estat gravat en castellà i alemany; més endavant, si tot va bé s'editarà en els idiomes que siguin necessaris.

Felicitació de Nadal

El grup que cada mes fa el *batec* vol aprofitar l'avinentesa per donar-vos les bones festes i desitjar-vos que passeu un bon Nadal.

Així mateix, ja que hi som, aprofitarem per escriure una carta als Reis d'Orient i demanar-los que aquest any

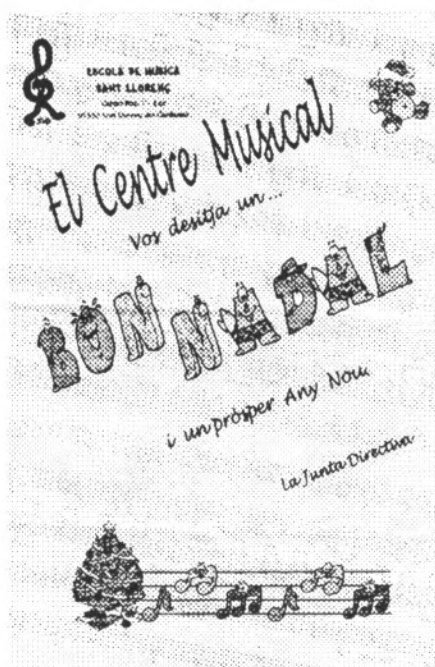

que tot just acabam de començar sigui millor que el passat, i que d'una vegada l'Ajuntament del nostre poble tenguí manco deutes, que s'arregli la plaça, que tenguem millor sanitat pública, que els programes culturals que es duguin a terme siguin profitosos, i que l'any que ve ens toqui un pessic de loteria. No sabem si serà demanar massa, però com que diuen que el demanar no fa greu...

Molts d'anys a tots els lectors de Flor de Card.

La directiva d'el Centre Musical de Sant Llorenç ens ha fet arribar una felicitació per a tots els amants de la música. És la que reproduïm aquí al costat.

F.Ramon, D.Sánchez, J.Fullana,
N.Jaume, M. Febrer i J.Domenge

Nota

Com ve essent costum des de fa temps, amb aquesta revista es tanca un altre volum de Flor de Card, el corresponent al 24è any de la nostra publicació.

Els qui estiguin interessats en què ens cuidem de l'enquadració d'aquest o d'altres toms anteriors, es poden posar en contacte amb na Maria Galmés, qui els informarà dels preus actuals.

També tenim algunes -poques- revistes endarrerides de 1995. Els qui els en manqui qualcuna, poden fer de veure na Bel Nicolau, de Sa Costa, i els hi proporcionarà.

La Redacció

HERODIA
London

70 AÑOS DE EXPERIENCIA EN EL MERCADO EUROPEO

*La Perfección y el Diseño
en Oro de 18 Ktes.*

Joieria
i
rellotgeria

García Lis

els millors articles
per als
millors clients

Feliç
any nou
a tots
els llorencins

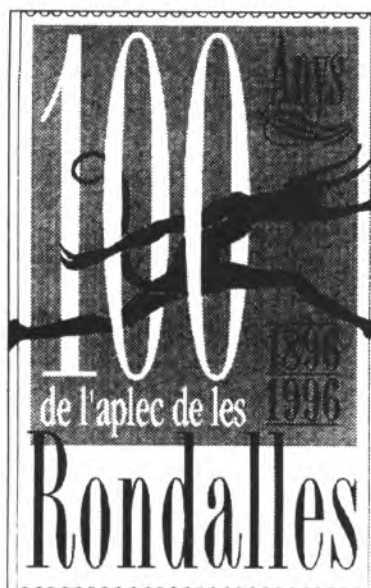

(Ve de la pàg. 21)

G					
Genovart, Bàrbara	Serv. Socials	157	Ramon Llull	Santandreu	64
Gloses	Carbó	226	Ramon Llull/Salvador Galmés	Rosselló	64
Gloses	Mascaró	226	Rondalles	Galmés	244
Graves, Robert	CIM	240	Rua, Sa	García Lis	41
H			S		
Horticultura ecològica	Sancho	173	Sala, mig any després, La	Cortès	259
J			Sardà, Pep (entr)	Jaume	159
Jaume, Miquel (entr)	Umbert	32	Sermó (dia de la Verge Trobada)	Gili	200
Jurat popular, El	Cortès	227	T		
L			Tabac, Dia mundial sense	Calafat	109
Leeds	Santandreu	118	Tardieu, A Jean	Galmés	38
Lectures	Gomila	244	Tercera edat	Ser. Socials	85
Legalitats, Sobre...	Pont	156	Tercera edat (exercici)	Galmés	119
Literatura infantil	Santandreu	38	Tot inclòs	Umbert	251
Llibre infantil i juvenil	Santandreu	248	V		
M			Viatge a l'estació Z	Morell	15
Mallorca, un paradís...	Umbert	273	Viatge a Ponferrada	Ferrer	253
Meteorologia	Umbert	16	W		
Mirífic alfabet	Gomis	275	Webern, Anton	Marco	268
N			Wilson (i altres)	Umbert	14
Nuclears, No a les proves	PSM	197	Josep Cortès i Maria Galmés		
Nuclears, No a les proves	Cortès	197	PLA D'OBRES I SERVEIS		
O			Per a l'any 1996, el Consell Insular de Mallorca destinarà 403 milions de pessetes al Pla d'Obres i Serveis, 85 més dels que hi va destinar l'any passat.		
Octubre	Cortès	227	Aquest Pla, que suposa una inversió total de 1.417 milions distribuïts entre 49 ajuntaments, està finançat també pel Ministeri de les Administracions Públiques, que aportarà 349 milions, el Govern Balear, que hi posarà la mateixa quantitat, i els ajuntaments, a qui els tocarà bestreure 464 milions.		
P			Pel que respecta a Sant Llorenç, el pressupost total se situa als voltants dels 48 milions i mig, 17 dels quals seran pagats pel Ministeri, 14'5 pel CIM i els 17 restants per l'Ajuntament. Seran destinats íntegrament al sanejament de Son Carrió.		
Notes de Partits polítics			En el mateix informe, el CIM ens ha tramès el pla bi-anual corresponent als anys 1996 i 1997, en el qual no es preveuen més inversions en el nostre municipi que el sanejament de Son Carrió.		
PP		249	Així que si volem asfaltar camades, invertir a les escoles, reformar edificis municipals, remodelar la plaça, canviar l'enllumenat, fer zones verdes o dissenyar un pla d'embelliment haurem d'esperar l'any 1998.		
PSM	82, 109, 132, 161,	272	Josep Cortès		
UM	42, 55, 84, 120,	160			
Pascual Mn. Jordi	Pascual	265			
Plaça Nova, La	Cortès	31			
Població, Envel·liment de la	Serv. Socials	3			
Prensa (a rel d'un accident)	Cortès	68			
President de la Comunitat, El	Soler	271			
Presidenta del CIM, La	Umbert	203			
Puigròs, Mateu (entr)	Cortès	68			
Punt verd, La inauguració del	CIM	59			
Punta, Sa	Sansó	155			
Q					
Quatre, Utensili per encofrar	Massanet	116			
R					
Racisme, Contra el	Santandreu	225			

1.- RONDALLES

L'any 1996 sembla que serà l'any de les rondalles. No, no és que la gent llorencina hagi de contar més coversos que els acostumats; no és això. El Govern Balear, juntament amb altres entitats, vol celebrar el centenari de l'aplec de les rondalles de Mn. Antoni Maria Alcover.

Resulta interessant dedicar un any a s'Arxiduc, Robert Graves, les rondalles... és una manera de redescobrir persones i fets d'aquesta terra.

A nosaltres, els llorencins, l'any de les rondalles ens vé com anell al dit. A la fi serà la més adient ocasió per inaugurar el monument/recordança/detall... a mestre Antoni Garrit, aquell paredador llorencí que tantes rondalles contà al "capellà de Santa Cirga".

Si no ho tenc mal entès, ja fa més de tres anys que el consistori acordà la realització de l'esmentada recordança i la seva ubicació a la plaça de les moreres, just a la sortida del poble en direcció a Artà.

Potser si s'hagués fet en el seu moment, ara Sant Llorenç ja figuraria a la guia de rutes rondallístiques, si mes no, amb més motiu.

2.- MANERES I MANERES

Em fa l'efecte que, de cada dia amb més convenciment, dec pertànyer al

col·lectiu dels escèptics.

Per això sé que amb un comentari en els clotets res no canviarà. Més bé al contrari. A vegades he pensat que basta que "Flor de Card" denunciï un fet perquè, precisament, desaparegui qualsevol intenció de canviar.

Amb tot i amb això, em vull sumar a la queixa/denúncia realitzada el mes passat en el sentit de què a tots ens sortiria molt més barat negociar i actuar que no actuar i després negociar.

Dit d'altra manera. Conec ajuntaments que quan necessiten una finca es planten davant l'amo i li diuen: "mira, segons els tècnics, la teva finca és la idònea per fer tal cosa. Tens dues opcions vendre-la ara a preu de mercat o bé iniciarem una expropiació que potser durarà varis anys, però que no resultarà mai al preu que t'oferim en aquests moments. Tria."

D'altres, com el nostre, primer fan: tomen parets, envaeixen finques particulars... llavors els propietaris protesten, i paren la cama. D'aquesta manera es poden arribar a pagar les famoses cinc-centes mil pessetes per un camí situat al mateix lloc on hi havia un pas públic (de tres metres) que servia d'accés a totes les petites finques de s'olivar.

3.- NADAL

Quan l'home se sentia lligat i ben lligat a la terra, el solstici d'hivern tenia un sentit fonamental

Just ahir, quan l'home era lligat a la religió i a l'espiritualitat, Nadal era temps de pau i germanor. I encara ho és. Però avui, crec que per bona part de gent, és bàsicament temps de compres. El consumisme ens ha envaït. Què en podem fer?

Ben interessant resulta el calendari lunar que, sobre la poesia de Robert Graves han confeccionat els alumnes d'un institut de Ciutat. El poeta parla de temps encara més antics, més pro-

funds en l'ancestre on les societats, aleshores matriarcals, es regien per la lluna. Per això un any es componia de tretze mesos de vint-i-vuit dies amb un dia descolocat, orfe, que era el dia de cap d'any.

Graves ho presenta com a cert. Però si no ho fos, seria igualment bell i màgic.

L'art no surt mai del no-res.

4.- REFLEXIO NADALENCA

Un article del senyor Antonio Gala, em serveix de reflexió nadalenca, diu així:

"El pueblo andaluz tenía una filosofía vital: rebajar el techo de sus necesidades con tal de rebajar las fatigas que le costaba satisfacerlas.

Hoy no estoy seguro de que sea así. Y sobre el resto de los pueblos de España no estoy seguro de que nunca lo haya sido. Pero lo que ahora sucede parece que es peor: la gente quiere rebajar las fatigas sin rebajar el techo de sus aspiraciones..."

L'escrit feia referència als ponts de desembre, però a mi també m'ha servit per reflexionar mentre la vista es distreia mirant les flames de les estelles d'ametler a la foganya en aquests xalocós Nadal.

Un Nadal que, segons la caixa-potent, gairebé es redueix als perfums, el cava i a alguna jogueta de plàstic.

Malgrat tot, molts d'anys!

NAIXEMENTS

Dia 30 de juliol ens va passar per alt un naixement que s'havia esdevingut a Ciutat: el de na Natàlia Pascual Font. Vet-aquí les nostres disculpes i la nostra enhorabona.

DEFUNCIONS

Dia 26 de novembre ens va deixar en Gabriel Sureda Umbert, de malnom *Mena*, que era el propietari de la teulera. Era fadrí i tenia 60 anys. Que

puguem pregar molts d'anys per ell.

El dia 3 de desembre va morir na Margalida Femenias Sureda, que sempre havia fet de brodadora i vivia al carrer de Sant Llorenç, davant ca'n

Neula. Era fadrina, molt simpàtica i tenia 81 anys. Descansi en pau.

El mateix dia 3, a Sa Coma, va deixar aquest món na María Gómez Sierra, una viuda de 74 anys. Que la vegem en el Cel.

El dia 13 de desembre va morir un llorenç d'adopció, en Diego Sánchez Gómez, qui feia molts d'anys que havia deixat les seves terres d'Andalu-

sia i s'havia instal·lat a Sant Llorenç. Era el pare de na Dolores, la regidora del PSM i tenia 61 anys. Al Cel sia.

Dia 12 va morir a Son Moro n'Agnes Horstkutter, una alemanya de 74 anys. Descansi en pau.

NOCES

Dia 16 de desembre es casaren na Magdalena Riera Pascual, de Sant Llorenç, i n'Alonso Díaz González, d'Albacete. Enhorabona.

el 25 de novembre feren l'esclafit els dos de la fotografia, que no són altres que na Maria Umbert Planiol, llorencina, i en Joan Bonet Gomila, serverí. Que tot els sigui enhorabona i que l'any que ve siguin tres. O quatre!

El mateix dia 25, a Son Carrió, es casaren en Bartomeu Pascual Font, d'allà mateix, i na Zoe Anne Lyons, anglesa. Enhorabona.

Dia 10 de desembre va tocar el torn a una manacorina, na Maria Isabel Natividad Amer Riera i un ciutadà, en Salvador Serra Trespallé. Saluti que no sigui res.

Dia 16 agafaren el maneig dos peninsulars: na María del Carmen García Garrido, natural de València, i en Manuel Aguilar Pato, de Cadis. Enhorabona a la nova colla.

I, per acabar, el 17 de desembre feren l'esclafit na Rosalía Eleonora Josefina Ribas i Abramint (no sé si ho he escrit bé), natural d'Argentina, i el llorenç Joan Domenge Jaume. Enhorabona i molts d'anys.

COMUNIONS

Dia 19 de novembre va fer la seva primera comunió na Paula Girart Genovart. Enhorabona.

RESUM ANUAL

Si no hem errat els comptes, i seguint el que s'ha publicat a la revista, tenim que durant l'any 1995 han nascut 51 infants, entre al.lots i nines, en el terme de Sant Llorenç, que han resultat compensats per 51 defuncions, sense comptar els estrangers que han trobat la mort a la nostra terra; potser entre aquests hi hagi algun resident.

D'entre els nostres volem recordar especialment el matrimoni de Pere Duran i Francesca Blanquer, que moriren en onze dies de diferència, en Bartomeu Brunet, qui havia estat batle de Sant Llorenç, en Jaume Mas, director de la Banca March, Mn. Jordi Pascual, *es capellà de ses Planes*, i tota la resta de joves i vells que trobaren la mort l'any passat.

D'entre els estrangers, cal fer menció del desastre del 9 de juliol, quan cinc alemanys, tres d'ells de la mateixa família, perderen la vida a Sa Coma per mor d'una imprudència.

Isabel Nicolau i Aina Simonet

Mossèn Jordi Pasqual, "Es capellà de Ses Planes"

Flor de Card ja era a la impremta quan el seu germà Miquel em portà la present sinopsi biogràfica i el darrer escrit de Mn. Jordi Pasqual, *Es capellà de ses Planes*. Sens dubte el que avui es presenta completa i matisa el que *sa revista* publicà el mes passat.

Jordi Pasqual Pont nasqué a Manacor dia 23 le desembre de 1910. Fou ordenat sacerdot, dia 6 de juny de 1936.

Exercí el seu primer ministeri a l'església parroquial de Marratxí. Després fou designat Rector de la parròquia de Son Carrió. Posteriorment fou nomenat Rector de la parròquia de Pollença. Des de Pollença passà de Rector de la parròquia de Petra, en la qual exercí el seu ministeri durant uns 18 anys.

Mentre estava a Petra, emprengué i dugué a terme la construcció d'una església a Son Serra de Marina, superant grans dificultats econòmiques.

Des de Petra passà a exercir el seu ministeri en el gran Hospital de Son Dureta, on durant 17 anys, visitava els malalts amb tota delicadesa, de manera que els qui havien estat atesos per ell li demostraven el seu agraïment pertot arreu.

Després de la seva jubilació, prestava ajuda sacerdotal a diverses esglésies, especialment en la parròquia de Santa Eulàlia i en la de Sant Pius X.

Durant la seva darrera malaltia, escrigué unes pàgines en les quals demostra un desig extraordinari per fomentar les vocacions sacerdotals, i també de religiosos i religioses.

Fou cridat a la casa de Déu Pare dia 11 de novembre de 1995. El primer funeral en sufragi de la seva ànima, a l'església

parroquial de Sant Alonso Rodríguez, fou presidit pel Senyor Bisbe de la nostra diòcesi, assistit per uns 75 sacerdots concelebrants i amb la presència d'una gran multitud de fidels.

Un altre funeral molt concorregut i emotiu tingué lloc en l'església parroquial de Sant Llorenç des Cardassar.

Hem estat convocats per retre un homenatge de felicitació i acatament al nostre Bisbe. M'han triat de sorpresa per dir-vos unes poques paraules en nom de la edat.

És just que subratllem, de bon principi, que aquests vint-i-cinc anys, que per cert han estat de grans canvis, representen un tarannà de coratge, estorç, capacitat de diàleg i entrega total del nostre bisbe al govern de la nostra Església diocesana.

De tot cor, agraïm a D. Teodor aquesta entrega generosa i elevam les nostres súpliques a l'Esperit, perquè l'inspiri i l'acompanyi en aquesta magna empresa del Sínode Diocesà.

Una de les més grans preocupacions de D. Teodor i de tots els sacerdots i cristians de Mallorca és la gran falta de vocacions sacerdotals. Ho he constatat, de fresc, en una conversa que vaig tenir amb el Senyor Bisbe. Li vaig exposar la sort que he tengut en la meua vida pastoral, que m'ha permès d'encarrilar a més de vint vocacions.

Quan em deman com un fet així ha estat possible, la resposta és senzilla: es tracta d'inspirar confiança i de mantenir un diàleg obert, llarg i insistent en l'àmbit de la consciència. La confiança no es pot imposar, i a vegades s'aconsegueix amb gestos i potser hi sobren les paraules.

Record que, als anys del meu servei a la Parròquia de Petra, vàrem rebre la visita de Mons. Wright, aleshores bisbe de Pytsburg, al qual més endavant el feren cardenal. No sabia una paraula d'espanyol i així i tot, només amb els gestos, va encandilar els al.lots: davant el sagrari, just amb la mirada, els explicava i els feia sentir la presència de Jesús.

No som exagerat ni presumptuós si torn a repetir que, quan va visitar Petra el cardenal Larraona, apartant-se del seu seguici, em va escometre per demanar-me si en el poble hi havia moltes vocacions. Li vaig respondre que, aleshores, l'any 1963, entre vocacions diocesanes, franciscans, teatins i dels Sagrats Cors, sumaven una trentena.

Puc afirmar i dic, encara que algú ho posi en dubte, que si es treballa de bondeveres i amb l'ajuda de Déu, ben segur que sorgiran vocacions.

Don Teodor, felix aniversari, conti sempre amb el nostre suport i continuï endavant la seva tasca sense por.

"SA BOTIGA ECOLÒGICA"
C/ST. LLORENÇ, 49 TP: FAX 83 8090
07530 ST. LLORENÇ DES CARDASSAR

A LA SEVA DISPOSICIÓ:

- * ALIMENTACIÓ VEGETARIANA
INTEGRAL
MACROBIÒTICA
- * FRUITS I VERDURES DE TEMPORADA
I DE CUVAREU ECOLÒGIC DE LA
FINCA DE "SA TAULERA".
- * REMEIS FLORALS
"SORIA NATURAL"
- * COSMÈTICA NATURAL, SENSE QUÍMICS

* PLANTES

* CONSULTA NATURÒPATA

Inventari de la possessió de Lluccamar (1569) (I)

Dia 6 de gener de 1569, Francesc Tugores, fill i hereu de Jeroni Tugores va fer inventari dels béns del seu pare difunt:

"Primo atrobí en dita heretat una possessió dita Luchamà scituada en lo terme de Manachor confrontada de una part ab possessió de Miquel Blanquer dita la Blanca, de altra part ab possessió de mossèn Gabriel Vives, de altre part ab possessió de pertinències de dita heretat dita Salma, de altre part ab possessió dita la cavelleria dels Lulls de pertinències de dita heretat, de altre part ab possessió de pertinències de dita heretat dita la Reyal y de altre part ab possessió de Miquel Pont.

En la sala

Item dos artibachs de pi de tres caxons sens clau ni pany, vells buyts.

Item una taula de companya de poll ab dos petges, usada.

Item tres lanses de caval, usades.

Item un banch larch de poll, usat.

Item un paredor de pi, usat.

Item una taula de tissora de pi ab tres frontisses ab sa cadena de ferro, vella.

Item sinch cadires de cuyro usades.

Item un artibanch de pi de tres caxons ab son clau y pany vell, dins la qual se troba lo següent:

Item tres dotzenes de plats de obra de terra communa.

Item dos dotzen'es de scudelles ab orelles de obra de Màliqua.

Item una quortera de guixes.

Item quinze tasses de vidre entre grans y xichas.

Item sich brocals de vidre.

Item una fruytera de vidre recomada, gran.

Item dos pitxers de terra de obra de Piza.

Item una lumanera de leutó.

Item altre lumanera de leutó.

Item quatre canalobres de leutó.

En la cambra, al cap de la sala:

Item un lit ab dos banchs y sis posts de

poll ab dos matalasos de lana bons.

Item dos cuxins de fluxell bons.

Item una flassada cardada, usada.

Item un pavelló de filampua ab mostra de desfilat, ab son capell del matex de divuyt vessos, usat.

Item una deventera de filampua ab mostra de deffilat, usada.

Item una caixa de àlber ab son pany sens clau, usada, dins la qual se trobaren les coses següents:

Item dotze ampoles de vidre entre grans y xichas de tenir aygües.

Item un caxonet sens clau ni pany, vell, dins lo qual ha algunes scriptures de pochà vàlua.

Item una caxeta de poll ab son pany y clau, usada, buyda.

Item una caixa gran de àlber, vermella, bona, ab son pany y clau, dins la qual se troba lo següent:

Item dos dotzenes de torquebocas squexats, usats.

Item set tovalles de taula squexades, usades, de dotze palms de largària y sis de amplària.

Item sis tovalloles de bri ab mostre de desfilat, usades.

Item sis tovalloles de drap de casa sens mostra niguna, usades.

Item dotze lensols de bri de quatre teles de drap de quatre palms, usats.

Item deu cuxineres de drap de casa sens mostra, usades.

Item un retaula ab la figura de nostra Senyora y sanct Martí y altres sancts, deurat bo.

En la recambra:

Item una caixa de pi vella ab son pany y clau, buyda.

Un lit ab dos banchs y quatre posts de poll, usat, ab una màrfega de palla usada.

Item un artibanch de pi vell buyt de dos caxons.

Una caixa de poll sens clau ni pany, nova, dins la qual se troba lo següent:

Item un pavelló de drap de casa de devuyt vessos ab flocadura blanca a lo entorn ab son capell del matex, usat.

Item sinquante quorteres de forment, les quals se trobaren dins dita recambra.

Item dos alembins de aram de fer aygües, usats.

En lo estudi, al cap de la sala:

Item un lit ab dos banchs y sinch posts de poll, usat, ab una màrfega de palla usada.

Item un matalàs de lana squinsat.

Item una vànava vella y squinsada.

Item altre lit ab dos banchs y sinch posts de poll, usat, ab una màrfega de palla, usada.

Item dos matalasos de lana vells.

Item una flassada cardada, vella.

Item un cubertor de cotó blau y blanch, morisc.

Item un pavelló de rossant de vuyt vessos, ab mostra de desfilat ab capel del matex, vell y apadessat.

Item quatre cuxins de fluxell, vells.

Item una caixa de poll sens clau ni pany, nova.

Item una figura de nostra Senyora ab lo Jesús al bras de morlades guarnit de fust.

En la torra:

Item un lit ab dos banchs y quatre posts de poll, usat.

Item dos matalasos de lana usats.

Item un cubertor de lit, morisch.

En la casa sotorrània, deval lo estudi:

Item quatre carretells de tenor de dotze o tretze corters cada hu, ço és, tres plens de vin blanch y l'altre buyt.

Item dos bótes de mana, la una plena de vinagre, l'altre buyda.

Item dos barrals de vidre ab sarpalleres de spart.

Item vuyt alfàbies entre grans y xichas, de tenir olives.

Item tres librelles grans, envernissades, de traure mell.

Dos farrades de terra envernissades.

Item dos farrades de fust.

En la cuyna del cap de la sala:

Item quatre olles de coure, ço és, dos grans y dos mitgenses.

Item una cubertora de aram gran.

Item un morter de pedra.

Item tres mans de morter de fust.

Item un morter de coure ab sa mà.

Item dos grexoneres de aram.

Item quatre lumaners usats.

Item tres pelles de aram, usades.

Item uns ferros de cuynar.

LIRA D'OR

Desembre 1995

Coordina: Jaume Galmés

Miquel Rosselló

En el cinquantenari de la mort d'Anton Webern

Anton Webern (1883-1945) fou un compositor que durant la seva vida només fou apreciat per petits cercles. En canvi, després de la seva mort, seria l'autor més estudiat i exalçat per les joves avantguardes. No hi ha dubte que la música de Webern ofereix un aspecte molt particular en qualsevol etapa de la seva carrera, ja que les seves característiques bàsiques de concisió, màxima economia de mitjans, brevetat i perfecció absoluta poden aplicar-se a qualsevol de les seves etapes compositives. Després d'una curta etapa post-romàntica reflectida a *Passacaglia* (1908), els estudis amb Schönberg duen Webern a plantejar-se una música de llenguatge atonal. Primerament practica l'expressionisme, com a les seves *Cinc peces per a quartet op. 5* (1909) o *6 peces per a orquestra op. 6* (1910).

Compon lentament, de vegades peces brevíssimes, principalment per a veu i diversos petits grups d'instruments. Amb els *Tres Lieder populars op. 17* adopta el dodecafonisme, que en ell cobra un matís especial, amb formes específiques com les que ell practica a partir del *Trio op. 20* (1927). La *Simfonia op. 21* (1928) o el *Concert op. 24* (1934) en són exemples mestres. El *Quartet op. 28* (1938) i les *Variacions op. 30* (1940) són dues altres obres de gran importància, com ho són també la sonata *Das Augenlicht op. 26* (La claror dels ulls) (1935), la *Primera cantata op. 29* (1939) i la *Segona cantata op. 31* (1943). Acabada aquesta obra, Webern no compondrà pus. Els seus darrers anys són difícils, amb la seva obra prohibida i les penúries de la guerra. I quan està a punt de conèixer l'expansió real de la seva obra, s'esdevé la seva mort en un estúpid accident no aclarit definitivament fins fa poc.

Tomàs Marco

(Tot seguit donam uns retalls de l'estudi de MANUEL CHAPA BRUNET sobre la música de Webern)

Webern destaca en una cosa que salta a l'oïda des del principi: el nou tractament de la dinàmica, determinada per la successió brusca i immediata d'intensitats molt contrastades. "Fortissimos" i "pianissimos" se succeeixen gairebé sense solució de continuïtat, sense la més petita transició.

Concentració progressiva de la peça musical, cosa que, al seu torn, redunda en una extraordinària brevetat;

dit d'una altra manera: se substitueix duració per concentració, desenvolupament intrínsec d'un material per valor intrínsec d'un nou material. Aquesta concentració en l'escriptura, que engendra tot un nou món musical, exigeix igualment una nova, paral·lela i equivalent concentració en l'escolta. Webern no escriu mai música decorativa, música "bonica", per la qual cosa l'oient ha de parar el màxim esment possible; perdre una nota en una altra classe de música no és important, en aquesta és vital escoltar-ho tot.

En Webern s'inverteixen els termes: podem parlar d'un discurs sotmès al color, d'un contingut musical determinat pel timbre. (...) La comprensió d'aquest concepte és clau a l'hora d'apreciar la música d'Anton Webern. Arribats a aquest punt, resulta natural traçar un pont entre el Webern de les *Sis peces* i el Debussy de *Jeux* (1913), ja que sense influència mútua de cap classe, amb procediments diferents, emmarcats en estètiques nacionals alienes i a vegades inclús oposades, aconsegueixen un mateix fi: la consagració del color com a condicionant de l'obra musical.

No es tracta d'oferir una sensació d'"encant barroc", ans de potenciar el valor pur de la nota en si. Per dur-ho a terme, fa servir, Webern, dos procediments. Per una banda maneja intervals immensos, desusats, xocants. Per una altra, integra sistemàticament el silenci com a element estructural. Així, l'oïda, avesada o no, sap, des d'un principi, que haurà de prescindir de qualsevol relació pròpia de l'antic sistema tonal: la intervàlica escollida li ho impedeix. A més a més, en topar amb nombrosos i estratègics silencis, aquesta oïda tendirà inevitablement a valorar en extrem el so. Rostand, genialment, en diu "la nota envoltada de silenci".

Extractes de textos facilitats per gentilesa de la Fundació A.C.A.

Lira d'Or, atenta i amatent sempre a la música, aquest 1995 ha donat també compte dels 50 anys de la mort de Béla-Bartók així com dels 300 de la de Henry Purcell. Ressenyem, o esmentem, millor dit, i parlant ara de commemoracions de naixements, els 100 anys que també enguany s'han complert dels d'Eduard Toldrà i Paul Hindemith, els 150 del de Gabriel Fauré, i els 225 de Beethoven. També enguany, n'ha fets 50 de la defunció de Kern.

El mar i l'amor vists per Luana Dogwiler

LUANA DOGWILER: *Poemas de amor al Mediterráneo*
Edició bilingüe anglès-castellà
Seuba Ediciones: col.lecció El Juglar y la Luna
Barcelona, 1995

"*La mer est ton miroir*", li diu Baudelaire a l'Home: Luana Dogwiler s'hi estima, en aquest mirall, amb el narcisisme natural de qui estima per comprendre i comprendre's, amb el narcisisme necessari de qui té clar que vol estimar.

El mar, la gran metàfora, símbol de l'alternança de maror i bonança en l'amor, n'és, per tant, l'element conciliador: L. D., en aquest primer llibre de versos que publica, ens parla constantment de pugna de contraris però també -alerta!- d'una mateixa substància benigna que pot destruir-nos. El mar, amplificador de l'amor fins a la magnificència pot, sobtament, assotat per la tempesta, esdevenir-ne el dissolvent. Per tot això, L. D. escolta atenta tot el cabal de saviesa que el mar pot proporcionar-li i, agraïda, en un magnífic vers li diu:

Te debo el conocimiento que el amor da.

L'amat, així, la inicia, li ensenya, li mostra la veritat, però la veritat de l'amor ben sovint és trista i, per tant -i retornant al que suara dèiem -, la farà exclamar-se:

*sin embargo te diré que un día he de
[partir
con el corazón roto y velas arrancadas
[del mismo viento
que tanto tiempo nos mantuvo unidos.*

El llibre, però, tot i que efectivament és un diàleg de l'autora amb el mar, no és del tot subjectiu: L. D. surt del seu jo per elevar la pròpia experiència a l'experiència de tots, i, així, el mar és travessat per un vaixell com a al·legoria de la vida entesa com un viatge per aigües imprevistes. Així, doncs, la poeta fixa les parades d'a-

quest viatge en les estacions de les edats de l'Home, i s'erigeix aleshores, la seva obra, en el digne mirall del principi. Dogwiler, a més a més, com a filla de Blake que és, il·lustra amb làmines, enclotxades en els poemes, aquestes etapes, i puc assegurar que, com a la vida mateixa, n'hi ha de ben meravelloses i fascinants.

En un altre poema, L. D. ens fa partíceps de les seves revelacions, d'altra banda no sempre agradables de descobrir: la joia eterna compartida és a tocar, n'hi hauria prou que els dos éssers resolguessin fermament no deixar de compartir-la, però tanmateix aquesta joia és fràgil i pot trencar-se.

Te debo el conocimiento que el amor da,

coneixement del mateix amor doncs, també, i coneixement en materia d'amor: en efecte, quantes -i totes legítimes- analogies no poden establir-se entre el moviment del mar i el moviment de l'amor! No va néixer -diuen els antics- del mar, l'amor? No n'és, el mar, la *mare*? No és per ventura aquí on hauríem de veure l'explicació del misteriós vaivé de l'onada, similar al flux i al reflux de la passió amorosa, al continu i etern allargar-se i escurçar-se, a aquest estira-i-arronsa, a aquest combat que és en definitiva la relació amorosa? *Combat* -subratllem també aquest mot-: no és el senyor de la guerra, en efecte, el progenitor mascle de la criatura, d'aquest endimniat nin amb ales d'àngel que amb el seu arc llança dards d'atracció i de desdeny pertot arreu? Heus-ne ací, doncs, els litigants, els combatents d'aquesta lluita en la qual Luana se'n surt sempre triomfant gràcies a "les armes" de l'Art.

Jaume Galmés

DESPRÉS DE LLEGIR *POEMAS DE AMOR AL MEDITERRANEO*, DE LUANA DOGWILER

Com dones prenyades caminen les ones -ho pensava mentre me les contemplava, les estic veient ara que m'ho penso- i pareixen fills vida-curts d'escuma, com les nostres vides o els nostres amors. M'atreveixo, amiga, a dir que t'estimo d'amor tan pur com l'or que mor al mar, el mar que neteja ferides futures, que ens separa i junta tot a la vegada amb rítmics impulsos de flux i reflux, negant l'enyor cert i l'incert desig en unes mateixes aigües sempre en dansa, la mateixa dansa que dansa als teus ulls en límpida pau de pausades notes que et gronxolen l'ànima en dolça cadèn-

[cia.

Sí, estimada amiga, ja sé qui resol les taques ombrívols i els colors llam-

[pants

del teu esperit en calma mirada i t'orna la parla amb uns girs melosos que en giravoltar en espirals d'aire travessant-lo, ungint-lo, l'encisada orella s'aprestarà a rebre, sedejant de música.

Doncs sí, amable amiga, ara et sé el [secret, sé de quina estofa són fets els teus som-

[nis.

Des de l'Illa d'Or al Continent d'Òxid

Coberta original de La Mer, de Debussy, publicada el 1905. El disseny es basa en un gravat de Hokusai titulat La gran onada.

J.G.

Aula de poesia

Jornada primera

Torre dels Enagistes, 27 d'octubre de 1985.

MIQUEL MESTRE O L'ART DE CALLAR

"Diuen que els àngels no parlen.
Troba que fan bé de callar."
"La música no pot rompre el silenci,
perquè de vegades n'és part d'ell."

Són, respectivament, aquestes dues cites manlevades a *Silencis*, el primer recull d'en Miquel Mestre, una opinió i una afirmació amb les quals l'autor ens assabenta de la seva poètica, que podem definir com un paradoxal esforç de dir no dient o, per dir-ho més senzillament, com l'art de callar. En efecte, en Miquel, des dels fonaments d'aquest llibre posats vint anys enrera, no s'ha aturat, en la seva obra posterior, de construir el sòlid edifici de la Paraula amb els murs del Silenci, fins al punt que gosam qualificar-la en conjunt com un monument al silenci.

La Música -i la Poesia no és sinó música- és el més sublim dels silencis, pensem en un rèquiem, on ella és l'expressió de qui ja ha esdevingut eternament mut, o en la que callen els amants quan uns ulls son només imatge d'uns altres ulls. Val la pena de recalcar la importància del paper de la música en la poesia, considerada, aquella, per a qui vos parla, com un *sine qua non* d'aquesta; en Miquel Mestre no sembla en absolut aliè a aquesta teoria quan poetitza. En la seva obra poètica hi ha versos d'una musicalitat que diríeu fins i tot cristal·lina. El vers d'en Miquel va vestit sempre amb la pulcritud que requereix un dia anomenat, brolla amb limpidesa mirífica amb so acompassat al ritme que li dicten els batecs del cor, i les paraules que arrossega en el seu corrent ens fan estremir tan aviat com veim on desemboquen, tot sovint en

aspres precipicis d'horror i espant. En Miquel, amb el silenci, no ha pogut trobar millor recurs per *parlar* del buit i el no-res, aclaparadores experiències que amenacen sempre seguit la nostra existència, vastíssimes planúries de dubte.

Però tornem als dominis de la Forma.

Un altre octubre, el ja llunyà de 1974, Salvador Espriu escrivia a l'avantsala de *Silencis*: "Miquel Mestre (...) posseeix, no sense algunes naturals vacil·lacions, a més d'un to singular, un llenguatge ben seu, fidel a la seva tan il·lustre modalitat illenca, amb un dring d'una molt envejable autenticitat. Li plau un vocabulari planer, senzill, vehicle eficaç de preocupacions profundes, severes, i d'idees no gens gratuïtes." Aquest to, aquest llenguatge, aquest vocabulari al·ludits pel poeta de Sinera no són sinó les eines amb les quals en Miquel ha continuat cisellant el volum de la seva matèria poètica al llarg dels anys amb obres com *Ningú*, un enfilall de haikus, la forma estròfica clàssica més breu de cap a cap de món i que és, en aqueix sentit, adientíssim vehicle pels mots que paguen en nombre de 17 síl·labes el pecat de no haver nascuts silencis, o *Amnèsia*, paraula que traïx la professió mèdica a què es dedica, igual que el seu -i meu- admirat soldat Georg Trakl, llantió que als 27 anys de cremar amb llum vacil·lant s'apaga enmig de les bufades dels vents del

Dolor i el Desesper, la mort del qual en Miquel mateix ha recreat esplèndidament en una de les últimes tragèdies que s'han escrit.

He d'acabar i encara res no he dit de *Zitzània*, l'últim seu llibre de poemes del qual avui ens ofereix les primeries. Són, diguem breument, 39 sonets els quals, excepte els de la primera part, rimen, circumstància, la de la rima, que és la primera vegada que es dona a la seva poesia però que no resulta gens insòlita per a qui hagi llegit amb atenció la seva primera obra en vers, ja que, si bé ara se'ns manifesta de manera explícita, en els *Silencis* ho feia veladament. Temàticament, què hem de dir?, aquests sonets giren entorn dels temes de sempre i d'arreu, amor, mort, dolor sobre els quals, però, el poeta vessa la nova llum de la seva pròpia experiència, vital i poètica, i que li ha permès arribar a formular els pensaments i intuïcions amb una concreció, amb una capacitat de síntesi que escarrufa.

Sentim-lo.

J.G.

Sant Llorenç des Cardassar, 24.25 d'octubre de 1995.

Primer llibre publicat per l'autor

Vos convidam a la pròxima lectura, a càrrec d'Antoni Xumet, que tindrà lloc a la Torre de Ses Puntes el dia 26 de gener de 1996 a les 19.30 h.

El President de la Comunitat Autònoma

Quan arriba Nadal, sembla com si tots haguéssim de fer un repàs, una anàlisi conscient, d'allò que hem fet al llarg de l'any que acaba, per arribar a definir què volem per a l'any que estam a punt d'encetar. Com a president de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, i encara que només fa sis mesos que vaig ser investit per ocupar el càrrec, podria referir-me de bon principi a aquest passat immediat i, també, al futur que s'acosta. Però, abans de parlar d'allò que defensam i que en bona part esper que es faci realitat al llarg del 1996, vull felicitar les festes als ciutadans de les Illes: vos desitj a tots un bon Nadal, uns dies esplèndids, que els Reis compleixin les expectatives que teniu i que l'any 1996 sigui feliç i fructífer.

Dit això, vull reprendre la reflexió sobre l'oportunitat de fer balanç que proporcionen aquestes festes. Tal volta és que les commemoracions periòdiques ens inciten a la reconsideració, a interioritzar quin sentit tenen les nostres actuacions. Potser és el denominador comú de moltes etapes significatives del nostre calendari, establert amb un ritme temporal que permet l'examen, la revisió de conceptes com el naixement, la vida i la mort.

En el cas de les festes de Nadal, crec que cada societat, fins i tot cada individu, té una manera d'entendre-les. Per a molts, els dies de Nadal tenen un profund sentit cristià. Per a altres, probablement per a la gran majoria, aquestes festes tenen també un clar sentit familiar: és el moment en què, d'una manera càlida i acollidora, tots es reuneixen a compartir alegries, preocupacions i esperances. Tampoc no podem oblidar que n'hi ha alguns que consideren les festes de Nadal com una convenció periòdica més de la societat, encara que sigui la més representativa d'una sèrie de valors que tots compartim i la que més aconsegueix mobilitzar la societat a l'entorn d'una fita d'alegria i pau.

Si algú em demanava quin concepte, relacionat amb les festes de Nadal és el més universal i el més acceptat per una societat tan diversa, formada per persones lliures, jo diria que és el concepte de solidaritat. En efecte, la relació entre Nadal i el sentiment fraternal de solidaritat és gaire-

bé instintiva, sorgeix d'una manera natural. Si més no, amb la naturalitat pròpia de les societats que es poden sotmetre, d'acord amb el seu grau de maduresa, a un exercici de reflexió. Sigui com sigui, aquests dies, potser perquè la convivència de les persones ho necessita així, ens donen l'oportunitat de reconsiderar aquest valor ètic i cultural. Com a individu i com a president de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, som conscient que la societat perfecta no existeix i que la nostra, a pesar de ser capdavantera en riquesa dins l'Estat espanyol, tampoc no ho és.

El creixement econòmic provoca desequilibris, i nosaltres hem crescut molt ràpidament. Per tant, si Nadal és la fita de la solidaritat, aquesta és, per a la nostra societat, l'hora d'incidir en la cohesió social. Si hem superat reptes que altres encara han de superar, també hem de ser els primers a mirar més enllà, a saber que l'evolució de les societats s'ha d'estructurar en factors que ens afecten com a comunitat i en factors que afecten la qualitat de vida de cada ciutadà. La situació de l'economia de les Balears dins el conjunt de l'Estat espanyol ens produeix un orgull lògic. I encara més, si, a partir d'aquesta realitat podem trobar, tal com pretén el Govern que presidesc, la posició que ens correspon dins l'espai europeu. I, a més a més, amb la convicció que reunim tots els requisits necessaris per arribar en les millors condicions a una etapa en què la competitivitat estarà lligada a la formació qualitativa, als serveis de tipus tecnològic o al potencial de la intel·ligència a través dels nous sistemes de comunicació.

Però també és cert -i els darrers esdeveniments que s'han produït a Europa o a França ho demostren així- que és difícil anar endavant si es perd l'harmonia social, si els ciutadans no tenen confiança en els elements que garanteixen la convivència i l'equilibri, si senten que no poden assegurar el seu futur lliurement. Al meu entendre, parlar de solidaritat no només significa arbitrar, dins les nostres possibilitats, totes les mesures necessàries per evitar l'aïllament laboral i social dels més desfavorits. Aquest objectiu es bàsic i així ho entenem quan, des del Govern Balear,

donam preferència a programes de formació ocupacional o de disponibilitat d'habitatges. Però també és bàsic estendre la convicció que les societats s'han d'enfrontar a nous reptes amb una mentalitat superadora de l'individualisme insolidari. La nostra és una comunitat amb una llengua, una identitat pròpia. I també ha de ser part d'aquesta comunitat, singular i diferenciada, el sentiment d'un futur compartit sense exclusions socials.

Quan, en el debat sobre l'estat de l'autonomia, vaig exposar davant el Parlament balear el programa del Govern que presidesc, un dels punts fonamentals va ser el del creixement sostenible. Una concepció que volem aplicar al desenvolupament territorial, conscients que la preservació del medi ambient és voluntat dels ciutadans de les Illes, els quals representam, i, a més, un dels principals atractius que fonamenten la indústria cabdal de les Balears, la turística. Per tant, creixement sí. Però creixement harmònic i equilibrat. I si aquest és el criteri que defensam en el cas d'un recurs objectiu com el territori, amb més raó l'hem d'impulsar quan considerem els interessos globals d'una comunitat que vol identificar-se amb el progrés, però també amb la qualitat d'aquest progrés.

Una societat que progressa, una societat justa, serena i més humana. Aquest és el model que pretenem i que, al meu entendre, hem d'aconseguir amb l'esforç de tots, encara que sigui responsabilitat meua demanar-vos que treballeu amb nosaltres, dia rere dia, per edificar el futur que volem. Amb confiança, perquè tenim les eines que necessitam. El nostre poble demostra una vitalitat excepcional, i també les nostres empreses, i els sectors que formen part de la vida econòmica. Els auguris són bons, anuncien anys que poden configurar una expansió sòlida i madura. Per tant, anem-hi tots junts, i no deixem que dissensions insubstancials o debats inútils ens facin perdre temps i energies.

Amb la seguretat que ens acompanyareu en el camí que marquen aquests ideals, vos desitj unes bones festes, un bon Nadal i un feliç any 1996.

Cristòfol Soler i Cladera

El deute municipal

És realment trist veure com d'aviat alguns partits s'obliden de les seves promeses electorals.

Durant la campanya, i dins els programes que ens presentaren, ens anunciaven una espectacular reducció de despeses i una progressiva i imminent millora del deute municipal. Basta recordar la taula rodona que va organitzar *Flor de Card*, a la qual tots els partits es comprometeren a donar una informació periòdica de l'estat de comptes de l'Ajuntament. Però clar, llavors tot eren promeses per captar el vot, i la realitat d'avui, sis mesos després, és ben diferent.

I com que fins d'aquí a quatre anys no hauran de tornar fer les mateixes promeses ni hauran de passar comptes amb el poble que els ha votat, deuen pensar que aquella reducció de despeses i aquelles infomacions econòmiques amb les quals tant s'omplien la boca no tenen tanta pressa com semblava. Per això segueixen gastant i demanant préstecs com si la situació de l'Ajuntament està sanejada.

Poc l'importa a l'equip de govern si s'ha de fer un préstec d'1.200.000 ptes. per poder pagar al nostre arquitecte municipal el projecte d'una nova unitat sanitària a Son Carrió. Si pensam que això només és per pagar el projecte, què haurem de manllevar quan s'hagin de començar les obres?

Poc l'importa a l'equip de govern si s'ha de fer un préstec per poder comprar un cotxe a la policia local, o per acabar d'asfaltar els carrers, que una vegada darrera l'altra s'estat obrint i tornant asfaltar per mor d'una manca de planificació. Com els ha d'importar si no paguen dels seus i tenen la majo-

ria dels vots per poder-ho fer?

Aquesta situació, que si es donàs a qualsevol empresa farien dimitir el responsable o l'acomiadarien, no impedeix que aquests mateixos regidors de l'equip de govern cobrin cada mes entre 150.000 i 200.000 ptes. per anar a l'Ajuntament quan la seva feina els ho permet, o quan no tenen res més urgent que fer.

I tampoc no impedeix que es gastin 30 milions en festes, com s'han gastat l'any 95, i no siguin capaços en quatre mesos de presentar els comptes de les de Sant Llorenç.

Davant aquesta incompetència, no és trist i lamentable haver de pagar 7.500 ptes. a Tomeu Mestre o a Jerònia Mesquida per la feina feta els dies de les festes de Sant Llorenç? Què deuen pensar d'aquests regidors nostres tots aquells que, sense cobrar un duro, feren feina durant les festes perquè sortissin el millor possible?

En el ple de dia 12 de desembre vàrem denunciar aquests fets, advertint l'equip de govern i el departament d'intervenció de l'Ajuntament que no consentiríem endeutar-nos encara més, ni que s'abusàs d'aquesta manera amb els sous dels regidors. Si és necessari acudirem als tribunals i on faci falta per tal d'evitar-ho.

Comfiam que prest podrem estudiar el pressupost del 96 per tal de fer propostes encaminades a la reducció del deute, i a millorar la gestió de l'Ajuntament sense augmentar els impostos, i no com ho ha fet l'equip de govern, pujant un 33% la contribució urbana quan tenim els valors cadastrals mitjos més alts de Mallorca.

Si no prenen mesures dràstiques per reduir el deute i sanejar l'economia municipal, que ningú no dubti que el PSM ho denunciarà i n'informarà públicament.

PSM-Nacionalistes de Mallorca

Tal dia com avui

ARA FA 85 ANYS

* Que es nomenà apotecari l'únic aspirant a la plaça: Gabriel Verdura, que cobrarà 379'60 ptes. cada any.

ARA FA 75 ANYS

* Que Pere Santandreu Gayà, més conegut per *Es rector Teco*, va prendre possessió del càrrec. Abans havia estat vicari del rector Pasqual. L'Ajuntament li regalà un poalet d'argent per beneir.

ARA FA 60 ANYS

* Que l'Ajuntament presidit per Onofre Soler, *Socies*, comprà els solars per construir-hi una escola. El nou règim polític instaurat l'any vinent es va torbar 26 anys a inaugurar-la.

ARA FA 15 ANYS

* Que començaren les obres del magatzem municipal.

* Que l'emissora Ràdio Popular va atorgar el premi *Popular-80* a l'Associació de la Premsa Forana.

* Que va morir a Santiago de Xile Jaume Llinàs, *Es Moleter*, qui havia donat els terrenys on està ubicat el camp de futbol, i per això fou nomenat *Fill Predilecte* de Sant Llorenç.

ARA FA 10 ANYS

* Que es va dur a terme el I Congrés de l'Associació de la Premsa Forana de Mallorca, en el qual la candidatura progressista -en la que es trobava *Flor de Card*- va agafar el maneig.

ARA FA UN ANY

* Que s'instal·là un *Punt verd* darrera el Pou Vell.

Josep Cortès

Grup de cambra

El passat dia 16 de desembre va tenir lloc, a l'hotel Hipocampo Playa de Cala Millor, la primera actuació del nou grup musical sorgit de les files de la nostra banda. Aquest conjunt, que va iniciar les seves actuacions dins el programa *Un hivern a Mallorca* que organitza el Foment de Turisme i coordina l'associació hotelera Badia de Cala Millor, és el Grup de Cambra de Sant Llorenç.

La seva primera actuació s'ha de considerar realment feliç, ja que en cap moment es va notar que el grup fos primerenc, sinó ben el contrari, tots els components, magistralment dirigits per Francesc Sapiña, donaren proves fermes de la seva preparació musical i de la conjunció que tot grup ha de tenir perquè la interpretació sia així com cal, i aquesta va esser la tònica del nou grup durant tot el concert. Concert que va reunir peces de W.A. Mozart, Duke Ellington, Franz Schubert, J. Offenbach, H. Kolditz o J. Guerrero, cada una interpretada amb un virtuosisme digne de professionals consagrats, i així ho varen entendre els nombrosos assistents, autoritats municipals incloses, que varen assistir a aquest magnífic concert d'aquest nou grup de cambra llorençí, que va despedir la seva actuació amb un llarg aplaudiment.

Benvingut sia aquest nou grup de cambra al qual li auguram un futur ple d'èxits. Tan sols queda felicitar la nostra banda per la seva feina i per la seva aportació a la cultura musical del nostre poble. El Grup de Cambra de Sant Llorenç n'és una clara prova. Enhorabona i endavant, que el futur és vostre.

Ignasi Umbert i Roig

Mallorca: Un paradís baix del sol

El dijous a vespre, dia 21, amb una mica de retràs va tenir lloc a la rectoria la presentació del nou treball d'en Mateu Galmés. Una vegada més en Mateu ens ha sorprès gratament amb un treball magnífic; si ja ens va sorprendre amb la seva impagable trilogia *Mallorca, Illa Mediterrània*, ara ho ha fet presentant-nos una Mallorca actual, però no una Mallorca tòpica, de platges, para-sols i turistes en banyador, sinó amb tota una sèrie d'imatges, fantàstiques i hermoses, d'una Mallorca diferent que hi és, però que moltes vegades no ens adonam que la tenim.

Imatges que ens condueixen a un passeig per la nostra història, des de la més remota fins als nostres dies, sense oblidar, amb una sèrie de pinzellades, la Mallorca dels nostres pares, la recent, de la que encara ens queden algunes imatges, però per poc temps. La càmera de n'Agustí Torres es recrea una vegada i una altra en uns racons, cada qual més hermós, d'una Mallorca que a vegades sembla que està molt lluny, però no, està al costat de les platges plenes de turistes.

En Mateu ens proposa gaudir d'aquesta Mallorca, que barreja les imatges d'ahir amb les d'avui, la Mallorca dels turistes amb la Mallorca de sempre, fan que la visió d'aquest nou vídeo sia suggerent i al mateix temps ens dugui a una reflexió sobre el què hem fet de la nostra Illa i el que volem que sia el seu futur.

En Mateu Galmés se n'ha cuidat de la direcció, el guió i la producció, i un altre llorençí a la càmera, possiblement un dels millors, per no dir el millor que hi ha a la nostra Illa, Agustí Torres, ha captat unes imatges que mostren la seva gran professionalitat. El guió, encertat, cuidant meticulosament les cites històriques -no debades en Mateu és un professional informador turístic- amb un plantejament i presentació documental, és *Mallorca: paradís baix del sol* un treball que res no té que envejar a qualsevol dels documentals que de tant en tant podem veure als nostres televisors.

Crec que per la seva aportació i per la seva feina, en Mateu Galmés mereix un reconeixement per part de les nostres autoritats, no tan sols municipals -que per cert a la presentació no hi havia cap representant de l'Ajuntament-, sinó també insulars, que sempre li han girat l'esquena i el s'han llevat de damunt amb quatre paraules dolces, quan en moltes ocasions estan patrocinant productes que no arriben a la sola de les sabates als que ha fet en Mateu Galmés.

Enhorabona, Mateu, i gràcies per donar-nos l'oportunitat de gaudir d'una Mallorca diferent, d'una Mallorca que certament és un vertader paradís baix del Sol.

Ignasi Umbert i Roig

Viatges Ultramillor

Agència de viatges del grup A, títol 999

Carrer del Sol, 19
Tel. 585720

Cala Millor (Mallorca)

Centre Coordinador de Biblioteques

BIBLIOTECA MUNICIPAL "MOSSÈN SALVADOR GALMÉS"
NOVETATS GENER 96

0 GENERALITATS

- * Gran Enciclopèdia Catalana
- * Diccionari de la Llengua Catalana
- * Amnistia Internacional: informe 1994
- * Amnistia Internacional: informe 1995

3 CIÈNCIES SOCIALS

- * Carbonero Gamundí, M^a A^a
Padrins i repadrins a les Balears.
Estatut d'Autonomia de les Illes Balears.
- * Oliver Araujo, Joan (pròleg)
Constitució Espanyola
+ Cortès, Llorenç
La nissaga d'un xueta

5 CIÈNCIES PURES

- * Hare, Tony
La contaminació del mar
- * Hare, Tony
L'efecte hivernacle
- * Hare, Tony
La destrucció dels habitats
- * Aguiló/Llabrés/Valero
Guia de Bellver: una aproximació al coneixement del medi natural i del Castell de Bellver.
- * Ramos, Enric
Els aucells de Menorca
- * Junquera, Carlos
Indios y supervivencia en el Amazonas: ensayos antropológicos.

6 CIÈNCIES APLICADES

- * XII Jornades d'estudis històrics locals: la premsa, la ràdio i la televisió des d'una perspectiva històrica.
- * Vocabulari de restaurants

7 BELLES ARTS, ESPORTS

- * Arxiduc Lluís Salvador
Els castells roquers de Mallorca; història i llegenda.
- * Tries Mercant, Sebastià
Les possessions de l'Arxiduc.

- * Crepaldi, Gabriele
Van Gogh
- * Gamez, Carles
Lluís Llach
- * Nelson, Robert
Michael Douglas

849.9-1 POESIA CATALANA

- * Florit Ferrer, G.
Diàstole i quatre poemes d'amor
- * Orpí Ferrer, Pere
Simfonia en blau major
- * Serra, Joan
Àmbit humà

849.9-3 NOVEL.LA CATALANA

- * Aguiló, Tano
Bous, llunes i dimonis
- * Català, Víctor
Cendres i altres contes
- * Crespí, Rafel
Silencis
- * Saladrigas, Robert
Un temps del diable

860-3 NOVEL.LA CASTELLANA

- * Delgado, Fernando G.
La mirada del otro

JN NOVEL.LA JUVENIL

- * Hernández i Vicens
Allunyeu-vos dels professors
- * Morey Servera, Pere
La simfonia dels adéus

LLIBRES DE CONEIXEMENTS

- * Seix, Victòria
Crea amb ous

12 LLIBRES D'IMAGINACIÓ

- * Cunliffe, John
El carterero Pat va a la ciudad
- * Cunliffe, John
El carterero Pat va a navegar
- * Joly, Fanny
La fera llobera

- * Kopisch, August
Los duendes
- * O'Callaghan, Elena
...un be negre amb potes rosses!

CÒMICS

- * El T.B.O. de siempre vol. 1
- * El T.B.O. de siempre vol. 2
- * El T.B.O. de siempre vol. 3

VÍDEOS

- * Cinema paradiso
- * Diviértete con Mickey

CD DISCS COMPACTES

- * Serrat en directo
- * Forrest Gump (banda sonora)
- * Umplugged in New York

HORARI

- Dilluns i dimarts: de 16 a 20
- Dimecres i dijous: de 16.15 a 20
- Divendres: de 16 1 19

Els dies 2, 3, 4 i 5 de gener estarà tancada.

Maria Bel Pont

CONSELL INSULAR
DE MALLORCA

Mirífic Alfabet Sineu

La primera visió damunt aquest conjunt que ara ens enrevolta ja permet constatar que bona part d'aquells continguts constructius que inspiraren els treballs d'una anterior etapa -que, per cert, ja tinguérem ocasió de veure, aquí mateix a Manacor, l'any 90- han anat remetent, i la devoció cap a un estricte esperit geomètric -quadres, cercles i triangles estructuraven, majoritàriament, bona part d'aquelles composicions- ha donat pas gradualment a una sèrie d'obres on la simbologia -l'eterna capacitat devoradora del símbol- s'erigeix en un element estructural de primer ordre.

Avui, ara i aquí, Joan Ramis ens presenta el seu *Mirífic Alfabet Sineu* -mirífic per allò d'aquell efecte miraculós sempre inherent a l'aventura artística-, l'origen del qual ens retorna a uns anys enrera, a l'entorn d'una sèrie de converses i reflexions conjuntes damunt l'obligada vocació de comunicació que l'art ha de comportar, mantingudes a Sineu amb aquell complex i malaurat pintor, avui ja dissortadament desaparegut, que fou Joan Trujillo.

Un alfabet integrat per 22 símbols, molts dels quals ens mostren aquí la seva evident polivalència i capacitat per adaptar-se a tot tipus de formats i suports. Un alfabet, tot s'ha de dir, que és capaç d'alternar la rigurositat d'unes referències bíbliques amb un muntatge no exempt d'un cert esperit lúdic; i benvingudes sien aquestes dosis de sà humor a una època, com l'actual, on tothom pareix pronunciar-se *ex-catedra*, i on la bajanada més intranscendent aspira a convertir-se en dogma de fe.

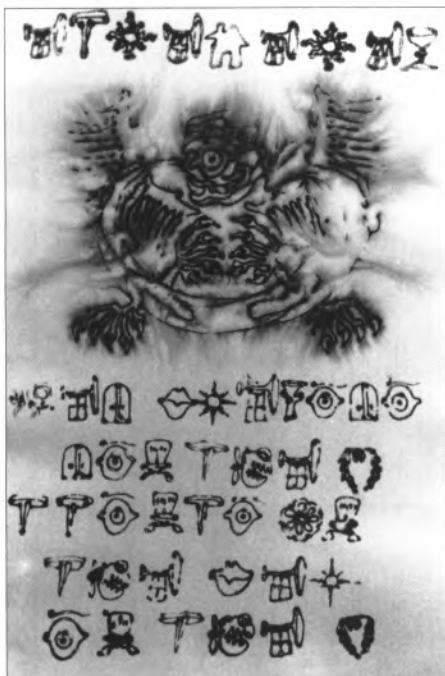
Res no hi ha, per tant, d'apocalíptic en aquest alfabet, que, a manera d'ancestral escriptura jeroglífica o, molt més enrera, les primeres imatges que l'home va plasmar a les seves coses, no renega del seu potencial màgic i evocador, alhora que assumeix, aquí, uns innegables continguts simbòlics a partir dels quals és possible articular infinits codis comunicatius.

I tot, baix la constant presència d'aquet enigmàtic *Uróboro* que, com a reencarnació d'aquell esperit creador primigeni, ens obliga a una pausada reflexió sobre els evidents nexes d'u

nió existents entre un passat molt llunyà i un futur que, quasi, ja és aquí.

Joan Carles Gomis

Manacor, novembre de 1995

C A M P S A

Amb tota la
gamma de carburants
del mercat

Cra.Palma-Artà, km 55
Sant Llorenç

Seccions fixes

AIXÒ ERA I NO ÉS

	Cortès/Santandreu	
El poble		124
El Lloc Sagrat		152
El pès		176
L'escola		208
El futbol		232
La plaça		256
El túnel		280

BATEC

	Diversos	
6, 30, 54, 80, 106, 142, 168, 180, 214, 235, 260		

BIBLIOTECA

Son Carrió	Galmés	70
Novetats estiu	Pont	171
Novetats setembre	"	202
Novetats octubre	"	229
Novetats novembre	"	247
Novetats desembre	"	274

CONFLICTES LINGÜÍSTICS

	Caldentey	
Mots poc usats		10
Topònims i llinatges		42
Català heavy-català light		69

CONSULTORI SENTIMENTAL

	Cortès	
29, 59, 91, 110, 217		

CRÒNICA INFORMAL

	Cortès	
136, 186, 216, 241		

DEMOGRAFIA

	Nicolau/Simonet	
19, 43, 51, 94, 108, 145, 170, 182, 212, 250, 264		

EDITORIAL

Les llistes		2
Els empedrats		26
La col·lecció "Es Pou Vell"		50
Les aigües netes		78
Les eleccions municipals		102
El batle i l'equip de govern		126
Els polítics		154
Les contribucions urbanes		178
La plaça Nova		210
Els sous dels regidors/La Telefònica		234
Els esdeveniments de l'any		258

EL TEMPS

	Umbert	
23, 47, 75, 99, 123, 151, 175, 204, 205, 231, 255, 279		

ESPIPELLADES

Cortès
21, 27, 93

ESTAMPES LLORENCINES

	Cortès/Santandreu	
El polisportiu		24
Les parades de l'autobus		48
Les senyalitzacions de trànsit		76
El <i>Punt verd</i>		100

FILATÈLIA

Perales
66, 71, 92

GENT DE LA NOSTRA GENT

	Pont/Cortès	
En Poncet		4
El rector <i>Teco</i>		28
En Jordi <i>Banyeta</i>		52
Presentació del llibre		81
A manera d'afegitó		121

HISTÒRIA

	Rosselló	
Delictes sexuals		15, 34
Nadons abandonats		65
Notes històriques		65
Inventaris		190, 218, 242, 266

LIRA D'OR (portades)

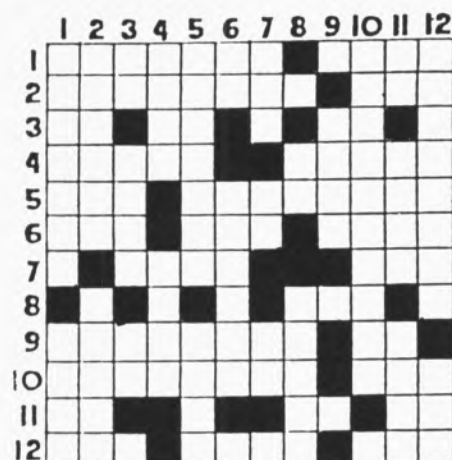
	Ferrer	11
	Pascual	35
	Pont	61
Ramon Llull	Galmés	87, 111
Poesia anglesa	Galmés	137
Louise Labé	Dogwiler	163
Em cridàveu, amo?	Galmés	191
Purcell	Simons	219
	Llull	243
	Rosselló	267

POESIA

	Galmés	12
Kubla Khan	Galmés	12
Stela per tu	Pons	36
Paul Celan	Nadal	37
Guillem d'Efak	Galmés	88
Shakespeare	Felipe	88
Kipling	Rosselló	89
Brooke	Galmés	90
Sis poemes	Martínez	112
Dylan Thomas	Aguiló	114
La redempció de Narcís	Galmés	138
Louise Labé	Pons	164
Recerques	Galmés	165
Rosalía	Trapero	166
Pavese	Galmés	192
Purcell		

MOTS ENCREUATS

Horizontals: 1.-Operació de laminar. Nota, la durada de la qual és la meitat de la de la semicorxera. 2.-Posar en filera. Cansat. 3.-Reporta utilitat, satisfacció. Forma que revesteix l'acusatiu masculí del pronom "ell" quan, no seguint-lo cap altre pronom, va immediatament darrera d'un verb acabat en consonant o en "u" subjuntiva. Consonant. Mascle de l'oca. Cent. 4.-Adornar. Abecedari. 5.-Conjunt de bigues d'arbre fortament unides formant una plataforma flotant. Trempar. Símbol del nitrogen. 6.-Constel.lació austral al sud de la cua de l'escorpió. Deu vegades cent. Apilotament confús de blocs, de roques. 7.-Consonant. Que té una existència efectiva. Soroll que segueix al llamp. 8.-La primera. Símbol del sofre. Un romà tot sol. De baixa qualitat. Consonant. 9.-De tant en tant. Suc de raïm fermentat. 10.-Peça de drapa o de cuir que serveix per a resguardar el davant del vestit de la cintura per avall. El principi d'atabalar. 11.-Al revés, nom de lletra. Símbol del carboni. Nota musical. Article. 12.-Forat gran d'una bóta. No ___ tres pams de terra. Arbre muntanyenc semblant a l'om.

Verticals: 1.-Treballar prolongadament en una cosa. Comiat. 2.-Mesurar. Sentència antiga. 3.-Nota musical. Fer el seu niu. Al revés, nom de lletra. Consonant. 4.-Porció de terra voltada d'aigua de tots costats, més petita que un continent. Nom de lletra. 5.-Panorama de l'interior d'un edifici vist de dins. Població mallorquina. 6.-Terminació verbal. Proveït de cilis o pestanyes. Cinquanta. 7.-Mot que en el llenguatge infantívol, s'acompanya l'acció de destapar els ulls perquè puguin guaitar. Article. Déu egipci. Consonant. 8.-Una altra consonant. Terminació verbal. Xerra

9.-Consonant. Dit d'un lloc ombrívol. Símbol de l'oxigen. La primera. 10.-Que causa úlceres. La quarta. 11.-Que gaudeix de bona salut. Cent. Metall groc. Afegitó. 12.-Mecanisme que serveix per a transportar persones o coses d'un pla inferior a un altre superior. Flanc, costat.

Solució

Horizontals: 1.-Laminat. Fusa. 2.-Afil·lar. Las. 3.-Bo. Lo. T. Oc. C. 4.-Ornar. Abece. 5.-Rai. Acerar. N. 6.-Ara. Mil. Caos. 7.-R. Real. Tro. 8.-A. S. I. Rof. R. 9.-Adesiara. Vi. 10.-Davantal. Ata. 11.-eG. C. La. El. 12.-Uix. Alça. Oma.

Verticals: 1.-Laborar. Adéu. 2.-Aforar. Adagi. 3.-Mi. Niar. eV. X. 4.-Illa. Essa. 5.-Neorama. Inca. 6.-Ar. Ciliat. L. 7.-Tat. El. Ra. Ç. 8.-F. Obac. O. A. 10.-Ulcera-tiva. O. 11.-Sa. C. Or. Item. 12.-Ascensor. Ala.

BROU DE LLETRES

C G E K L P J L K N O P
D F R I N D I F E B D F
J A L E M A N Y A R C D
O H G S C R H G M A T F
T A S P T I T A L I A G
E I B A Q F A N I L A H
L C C N E R T D E E Ç J
R E D Y S A O L S S I K
S U C A D N A L O H G L
P S A D O Ç B O P M L M
T B L I B A C S T A E N
A R R E T A L G N A B P
C B D R M A R I L E P Q
L U X E M B U R G D B R

Dins aquest brou de lletres hi trobareu deu noms de països europeus.

Solució

Alemanya, Anglaterra, Espanya, Grècia, Suècia, Bèlgica, Luxemburg, Itàlia, França i Holanda.

Maria Galmés

Telèfons

Ajuntament	56 90 03
	56 92 00
Polícia municipal	56 94 11
Polícia nacional	55 00 44
Guàrdia Civil	56 70 20
Casa de Cultura	56 90 83
Unitat Sanitària	56 95 97
P.A.C. Son Servera	56 71 68
Ambul. de Manacor	55 42 02
Son Dureta	28 91 00
Escola	56 94 83
Bombers	55 00 80
C. Roja (ambulància)	20 01 02
Jutge	56 90 46
Clavegueram	81 03 59
S.M.O.E.	56 95 49
Ca Ses Monges	56 90 83
Funerària	52 60 53
GESA (oficines)	55 41 11
GESA (avaries)	84 33 33
Grua	55 03 44
Hisenda	55 35 11
Teatre de Manacor	55 45 49
Parròquia	56 90 21
Oficina atur	55 20 81
Telèfon de l'esperança	46 11 12

Joieria Femenias

**l·listes de noccs
objectes de regal**

**Rector Pasqual, 8
Tel. 569072
Sant Llorenç**

Ca'n Xesc

Estació pluviomètrica B-480
Sant Llorenç

Màxima 26
Mínima 3
Mitja 14'3
Màxima mitja 19'6
Mínima mitja 9

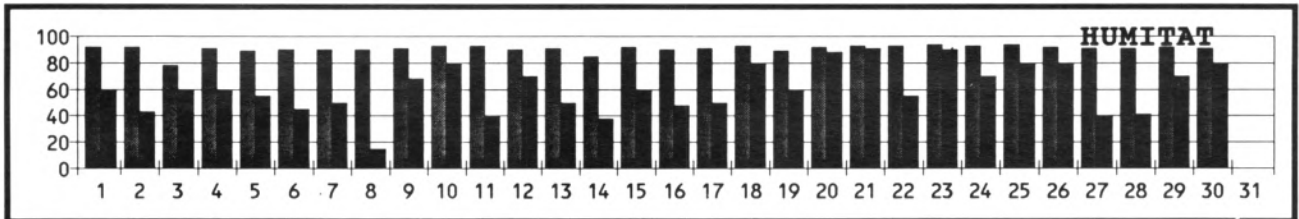
Resum comparatiu del mes de novembre

	1994	1995
Boires	4	-
Tempestes	1	2
Calabruixades	-	-
Pluja (l/m2)	56'4	44'3
Dies de cel serè	13	11
Dies de cel cobert	4	5
Dies de cel nuvolat	13	14
Gelades	-	-
Pluja acumulada any	645	3599

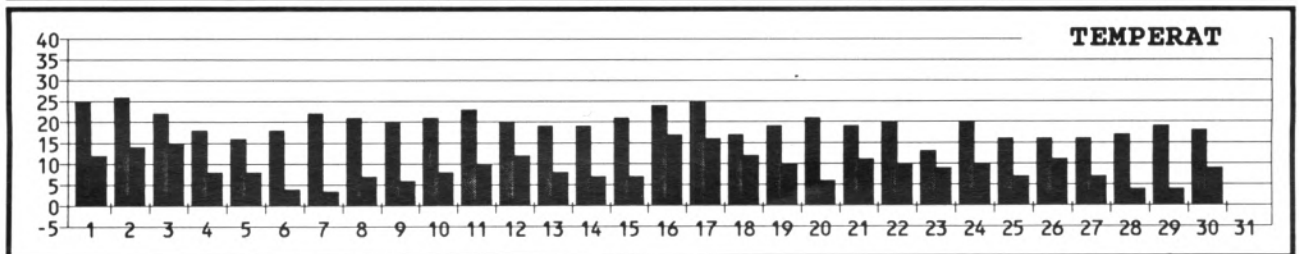
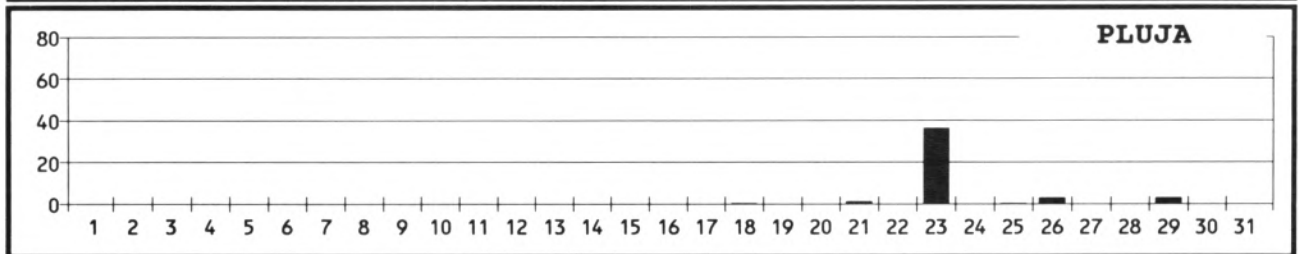
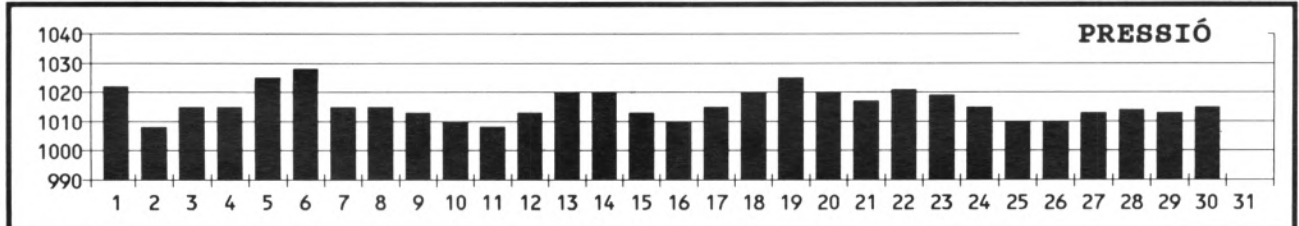
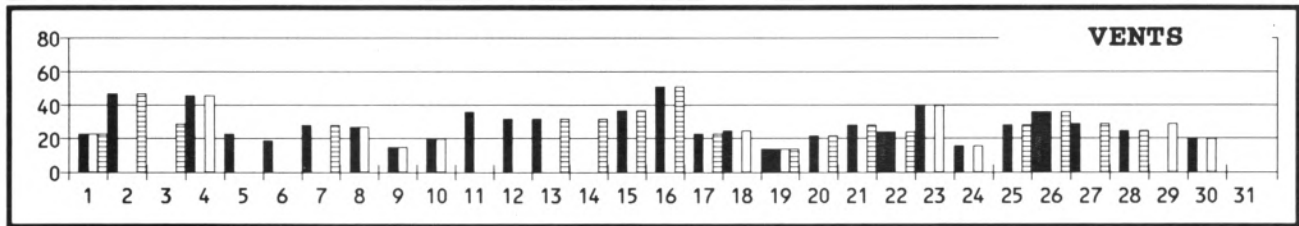
Col.laboradors

Ses Planes (Ca'n Toni)	99'5
Son Vives (Ca'n Pedro)	48
Son Roca	45
Sa Fontpella	47
Sant Llorenç (Ca'n Xesc) c	44'6
Son Sureda (Ca'n Tomeu)	42
Son Costes (Ca'n Salvador)	33

Des d'on ha bufat el vent

N ■
S ■
E □
O ■

Així mateix són pocs, cinquanta anys d'aprofitament de les instal·lacions del tren. Per això, i com que no és probable que el

tornem veure passar per Sant Llorenç, no comença a ser hora de fer una ruta per a caminadors o ciclistes que vagi de Mana-

cor fins a Artà per la via del tren?

O, almanco, que uneixi Sant Llorenç amb Son Carrió... O no interessa?

